

ОСП, ориентирана към устойчивост, трябва да адресира гъвкавост, адаптивност и трансформация

Устойчивостта и гъвкавостта на селскостопанския сектор е важна цел на Общата селскостопанска политика (ОСП). Най-често гъвкавостта е насочена към стимулиране на процесите на устойчивост, чрез мерки на политиките и пазарни инструменти за поддържане стабилността на селскостопанския бизнес. Въпреки това група изследователи от Европа обсъжда и изразява позиция, че този подход е твърде ограничен начин за разглеждането ѝ. Те твърдят, че както гъвкавостта спомага за развитие на селското стопанство, така и съществуващите днес рискове от заобикалящата ни среда също изискват различни и допълнителни способности и компетенции в селскостопанския бизнес и бизнеса с храни, а именно адаптивност и способност за трансформиране.

Земеделските производители в Европа все повече ще трябва да се справят с увеличаващите се несигурност и нестабилност, дължащи се на фактори като бързо променящи се цени на производител и екстремни климатични условия и катаклизми. Освен това, влияние оказват и различни видове ограничения и възможности, дължащи се на промяна в геодемографските характеристики на районите, промяната в обществените нагласи и потребителските предпочитания. За приспособяването и справянето с множеството различни предизвикателства, групата изследователи в рамките на проект SURE-Farm, подчертава необходимостта политиките и агробизнесът да излезнат извън традиционните мерки и стратегии с поглед в бъдещето. Важен принос в това отношение оказват: процеса на учене и разработване на решения в посока от долу-нагоре; практически експерименти, провеждани от самите земеделски производители; радикалната промяна в начина на производство и продажби на стоки и услуги в сектора; в начина на неговото финансиране, следвайки нова и различна логика или прилагайки/въвеждайки нов бизнес модел.

Гъвкавостта е много повече от устойчивост на земеделското стопанство и доходите

Подобно разбиране на гъвкавостта на системите отива далеч отвъд границите на допускането, че политиките адресиращи гъвкавостта на селското стопанство на ЕС трябва да бъдат фокусирани основно върху устойчивостта на земеделското стопанство и доходите на земеделските производители. Групата, разработваща проект SURE-Farm обръща внимание, че от гледна точка на политиките в публичния сектор в центъра на въздействието трябва да бъдат не самите стопанства, а техните функции и функциите на самата селскостопанска производствена система, към които отнасяме осигуряването на селскостопански продукти, генериране на доходи в селските райони, както и опазващо околната среда стопанисване на земите и т.н.

По този начин екипът на проект SURE-Farm обръща особено внимание на факта, че в селското стопанство гъвкавостта може да бъде постиганата само ако множеството процеси, протичащи в производството се разглеждат едновременно, отчитайки и процесите на разработване и приложение на политиките в ЕС, управлението на риска, промяната в демографията (възраст, образование и други) на земеделските стопани, институционална промяна и развитие на производствените методи и технологии в селското стопанство.

Предизвикателствата пред селското стопанство са различни в единния ЕС

Предизвикателствата и процесите в селскостопанските райони в Европейския съюз са различни. Например, някои райони са по-уязвими от гледна точка на климатични рискове и рискове от заболявания, докато други изпитват затруднения от промяната в поведението на заинтересованите страни и възприемането и оценката на селското стопанство като дейност. Това ще има и своите последици за възможните начини за развитие и реализация чрез трите различни подхода към гъвкавостта на селскостопанската производствена система в Европа, а именно: издръжливост/устойчивост (robustness), адаптивност (adaptability) и способност за трансформация (transformability). Затова в проект SURE-Farm се оценяват и детерминантите и приноса към гъвкавостта на системите в различни райони и системи на селскостопанско производство на ЕС.

Във всеки район, избран за изследване в рамките на SURE-Farm, ще бъдат идентифицирани местните предизвикателства и функции на селското стопанство, ще бъдат изследвани гъвкавостта на стопанствата и прилаганите политики, както и ще се оценят адаптираните към местните условия възможности за повишаване гъвкавостта на селскостопанските системи. Някои системи могат да се развиват и процъфтяват, прилагайки стратегии за издръжливост/устойчивост. Други може би са по-приспособими и способни да осъществяват своите основни функции в обществото само ако се адаптират или трансформират. Проект SURE-Farm включва многократно взаимодействие и контакт със земеделските производители и заинтересованите страни, тъй като знанието за повишаване на гъвкавостта в повечето случаи не се среща в статистическите справочници и базите данни.

Проект SURE-Farm

Районът на изследване и разглежданата система на земеделие в България, в рамките на проекта, включват отглеждането на полски култури в Североизточна България. Изборът е определен от мнението, че и системата и районът изпитват затруднения от гледна точка на колебания в доходите, климатични промени, демографски проблеми и опазване на културите. SURE-Farm е изследователски и иновативен проект, финансиран от програма Хоризонт 2020 на ЕС за изследвания и иновации. Проектът се изпълнява от консорциум, в който участват 16 университета и изследователски института от 11 страни в Европа. Координатор на проекта е

Университетът във Вагенинген, Холандия (Wageningen University & Research), а участник от България е Университет за национално и световно стопанство, София с екип от учени на катедра Икономика на природните ресурси. Пълното наименование на проекта е "Towards SUsustainable and REsilient EU FARMing systems" (За устойчиви и гъвкави системи на земеделие в ЕС).

